

Terve mieheys ja naiseus monilla hakusessa

IRTI VÄÄRISTÄ SUKUPUOLIROOLEISTA

Tasavertaisen kumppanuuteen -seminaarissa pohdittiin, miten miehen ja naisen suhde voi palata takaisin luomisessa annettuun tasavertaiseen kumppanuuteen sekä sitä, miten hengellinen voi kohdata yhteiskunnallisen.

Kauppatieteiden maisteri ja aikuiskouluttaja **Nina K. Hyttinen** Valokiila ry:stä opetti Raamattuun pohjautuen, miten nainen ja mies luotiin tasavertaisiksi, samalle tasolle. ”Raamatussa ei ole mitään naista rajoittavaa, jos luemme sitä oikein”, Hyttinen painotti. ”Miksi kuitenkin ajatellaan, että nainen on miestä alempana ja tämän apulainen?” Hyttisen mukaan tämä johtuu syntiinlankeemuksesta, jossa särkyi yhteys Jumalaan mutta myös toisiin ihmisiin. Syntiinlankeemuksen seurauksena tuli kuolema, sairaus, eriarvoisuus jne. ”Taistelemme kuolemaa ja sairauksia vastaan, miksi emme siis myös eriarvoisuutta vastaan. Jeesuksen sovitustyön ansiosta meidän on mahdollista saada yhteys Jumalaan ja toisiin ihmisiin.”

Naisviha osa yhteiskuntaamme

Hyttinen korosti, että naisviha on osa langennutta luontoa. ”Mielestäni tämä vallitsemismalli on syöpyntä tajuntaamme niin syvälle, että sitä on vaikea huomata. Jeesus kuitenkin asetti naisen takaisin miehen rinnalle, uudisti yhden lihan liiton, jossa mies ja vaimo yhdistyvät paitsi fyysisesti myös henkisesti, jolloin heidän välilleen syntyy syvä ystävyys.”

Hyttinen puhui myös siitä, mitä päänä olemisen ja alamaisuus Raamatussa hänen mielestään oikein tarkoittavat. ”Päänä olemista ei ole oikeudenmukaista käyttää naisen alistamiseksi ja paineitten kasaamiseksi miehille, koska sen on tulkittu tarkoittavan miehen johtajuutta.”

Vanhassa testamentissa pää-sanaa ei ole liitetty naisen ja miehen suhteeseen. Uudessa testamentissa käytetty kreikan *kefale*-sana tarkoittaa päätä ruumiin osana, alkuperää, alkusyytä, ensin syntynyttä, yhteen liittäjää ja koossapitäjää. ”Tämä sana liitetään naisen ja miehen suhteeseen, eikä sillä ole johtamismerkitystä. Vasta myöhemmin Bysantin aikana sanaan lisättiin myös auktoriteettimerkitys”, tulkitsi Hyttinen.

Kun Jeesuksesta puhutaan seurakunnan johtajana, käytetään eri sanaa, kreikaksi *arkhe*. Rooman vallan aikaan perheessä oli vain yksi täysivaltainen henkilö, perheen vanhin miespuolinen jäsen ja hänestä käytettiin sanaa *arkhe*. Paavali taas käytti sanaa *kefale* puhuessaan naisen ja miehen suhteesta.

Alamaisuudesta puhuessaan Hyttinen painotti, että Raamattu on sisäisesti johdonmukainen. ”Mutta jos kerran nainen on tasavertainen miehen kanssa, niin mitä sitten alamaisuus tarkoittaa?” Hyttisen Raamatun tulkinnassa on tärkeää tietää se yhteiskunnallinen tilanne, mikä Uuden testamentin kirjoittamisen aikaan vallitsi. ”Esimerkiksi Roomassa perheen vanhin mies oli ainut juridinen henkilö, ei siis välttämättä vaimon aviomies vaan appi. Kreikassa taas nainen naimisiin mennessään jäi edelleen isänsä alaisuuteen.”

”Kirjeessään efesolaisille Paavali korostaa tässä tilanteessa, että vaimon pitää olla alamainen aviomiehelleen, ei isälle. Paavali siis kehottaa erottautumaan turhista hierarkioista eli suvusta ja vapauttaa vaimon isänsä tai apen vallan alta aviomiehensä kumppaniksi.”

Alamaisuus käsitteenä ei Hyttisen mukaan näin ollen tarkoita alistumista, tottelemista tai sopeutumista toisen mielipiteeseen. ”Se ei tarkoita hierarkiaa eikä ole asemasta kiinni vaan alamaisuus kuuluu tasavertaiseen suhteeseen.” Hyttisen mukaan paras sana ilmaisemaan alamaisuutta on lojaalisuus ja se on rakkauden kolmoiskäskyn noudattamista, hyvän tekemistä.

Irti vääristä rooleista

Miten sitten päästään irti vääristä sukupuolirooleista? Hyttinen kertoi, miten mies on sukupuolena vapaampi, mutta yksilönä hänellä on ikään kuin maskuliinisuuden haarniska kannettavanaan. ”Mies pitää kiinni ylemmydestään ja joutuu otsansa hiessä ansaitsemaan maskuliinisuutensa. Naisella sukupuolena on vähemmän valtaa ja vapautta, hän on kuin vankilassa. Yksilönä naisella kuitenkin on miestä suurempi liikkumavara yli rooli-odotusten.”

Kristillisen ihmiskäsityksen mukaan ihminen koostuu ruumiista, sielusta ja hengestä, joilla kaikilla ihminen voi palvella Jumalaa. ”Paavali varoitti pakanallisista ihmiskäsityksistä, kuten Aristoteleen dualismista, jossa ihminen jakautuu puhtaaseen ja saastaiseen. Siinä mies edusti puhdasta, loogista ja rationaalista henkeä ja nainen saastaista, ailahtelevaa ja irrationaalista lihaa. Puhtaan piti alistaa saastainen.”

Paavalin varoituksista huolimatta tämä epäkristillinen ihmiskäsitys on saanut sijaa myös kristillisessä opetuksessa. Hyttisen mukaan se näkyy muun muassa Raamatun tulkinnan epäjohdonmukaisuutena. ”Naisiin kielteisesti suhtautuvat raamatunkohdat otetaan sanatarkasti, mutta muissa vastaavissa kohdissa joustetaan. Esimerkiksi seurakunnan johtajan on oltava yhden vaimon mies, mutta entä lesket ja naimattomat?”

Oikeudenmukaisuus Jumalan ominaisuus

Kansainvälisen talouden professori **Anne Mikkola** on tutkinut, miten Jeesus toimi nähdessään epäoikeudenmukaisuutta. ”Vanhassa testamentissa kansaa tuomittiin profeettojen kautta yhteiskunnan epäoikeudenmukaisuudesta köyhiä, leskiä ja muukalaisia kohtaan. Oikeudenmukaisuus on Jumalan ominaisuus ja meidät on kutsuttu tekemään samoja tekoja, mitä Jeesus teki”, Mikkola painotti.

Nähdessään epäoikeudenmukaisuutta Jeesus rikkoi erottelevat muurit, sosiaaliset tavat ja eri mittapuut naisille ja miehille. Jeesus lopetti naisten eristämisen ja otti heidän kysymyksensä vakavasti, ei laskenut leikkiä heidän naiseudellaan eikä määritellyt heitä tai heidän paikkaansa yhteiskunnassa. ”Jeesus opetti myös naisia ja rohkaisi heitä olemaan aloitteellisia.”

Miehiä Jeesus varoitti menemästä mukaan machoiluun ja keskinäiseen kilpailuun niukkuuden jakamisessa, sillä kilpailu on lähellä vihaamista. ”Sen sijaan Jumalan valtakunnassa jaettu lisääntyy. Vuorisaarnassa Jeesus sanoo monta kertaa ’Teille on opetettu näin ja näin, mutta minä sanon, että...’ Näin Jeesus halusi vapauttaa miehet sosiaalisesta paineesta, joka rajoitti heitä.”

Arvot vaikuttavat käytäntöön

Pastori **Jorma Karanko** opetti, miten jo luomisesta lähtien hengellinen ja yhteiskunnallinen ovat kuluneet saumattomasti yhteen. ”Ihmisen kutsumus on heijastaa Jumalan olemusta tässä maailmassa. Viljely, varjelu ja uuden luominen kuuluvat siihen, myös miehen ja naisen rakkauden kautta syntynä uusi elämä.”

”Jos suhde Jumalaan vääristyy tai sitä ei ole, niin suhteet myös toisiin ihmisiin, yhteiskuntaan ja ympäristöön vääristyvät. Toisenlainen paasto Jesajan kirjan 58. luvussa haluaa vetää meidät

hengellisistä sfääreistä arjen todellisuuteen”, Karanko korosti. ”Siksi herätysliikkeisiin liittyy yleensä myös yhteiskunnan uudistuminen: kun arvot muuttuvat, myös käytännöt muuttuvat.”

Tasavertaiseen kumppanuuteen – teologiaa ja käytäntöä -seminaari pidettiin Helsingin Kristillisessä Opistossa 16.–17.8. Järjestäjinä olivat Valokiila ry, Kotiryhmäverkosto ry ja Kristillisen Yhteyden Keskus.

Valokiila ry on kristillinen koulutusjärjestö, jonka keskeisiä aiheita ovat parisuhde, terve maskuliinisuus ja feminiinisyys sekä itsetunnon eheytyminen. Kotiryhmäverkosto ry on pääkaupunkiseudulla vuodesta 1999 toiminut elämäntapaliike, joka painottaa yhteisöllisyyttä ja kristillistä elämäntapaa. Yhteyden Keskus on kristillinen yhteisö, joka toimii Somerolla.

Saara Ruokonen

SEMINAARISSA MIEHET JA NAISET PYYSIVÄT TOISILTAAN ANTEEKSI

”Miehelle voi olla vapauttava kokemus, kun ei tarvitse sitoutua perinteisiin miesmalleihin”, helsinkiläinen Kari Kukkanen sanoo.

Kukkanen kertoi omana kokemuksenaan seminaarista, miten vapauttavaa miehelle on, kun ei tarvitse hallita toisia hierarkian avulla vaan voi toimia kumppanuustasolla avioliitossa, seurakunnassa, työpaikalla ja yhteiskunnassa. ”Vaimo ja mies johtavat perhettä yhdessä ja hoitavat suhdetta Jumalaan tasavertaisesti.” Kari osoittautui myös aktiiviseksi kristillisdemokraatiksi, sillä hän on Malmin seudun paikallisosaston sihteeri.

Seminaarissa pyydettiin ja saatiin anteeksi

Tasavertaiseen kumppanuuteen -seminaarissa tuli selvästi esille se, miten tärkeää on pitää oppi, hengelliset kokemukset ja laupeudentyö tasapainossa. Me elämme yhteiskunnassa ja velvollisuutemme on vaikuttaa sen kaikilla tasoilla, kukin voimiensa ja kykyjensä mukaan.

Kun oma elämä on tasapainossa, sillä on myönteinen vaikutus myös kanssaihmissiimme. Se antaa myös kestävä pohjan yhteiseksi hyväksi tehtävälle työlle. Tarvitsemme siksi sovitusta omille vääristyneille asenteillemme ja väärille teoillemme joten seminaarikin päättyi sovitusrukoukseen. Siinä miehet ja naiset ryhminä tunnustivat syyllisyytensä ja pyysivät anteeksiäntoa Jeesukselta ja toiselta sukupuolelta kaikesta siitä, millä olivat heitä haavoittaneet. Siinä itkivät niin naiset kuin miehetkin.

Seminaarissa neuvottiin myös, miten tunnistaa itsessä ja toisissa vääriä sukupuolirooleja ja miten naiset voivat tukea miesten ja miehet naisten kasvua terveisiin rooleihin.

Alettua aikoinaan ymmärtää näitä rooliasioita tajusin, miten suuri merkitys isälläni oli oman sukupuoliroolikäsitykseni muotoutumisessa. Hän kohteli meitä tyttöjä tasavertaisina veljieni kanssa ja siksi olen pitänyt sitä itsestään selvyytensä.

Aina silloin tällöin törmään kuitenkin tilanteisiin, joissa sukupuolella on merkitystä ja yleensä miehen eduksi. Seminaari antoi minulle uusia näkökulmia ymmärtää syitä ja työkaluja hoitaa tällaiset tilanteet.

Saara Ruokonen

Artikkelit on julkaistu Kristityn Vastuu -lehdessä numero 34, 21.8.2003